

tothom que molts dels textos que són llegits a la missa dominical hi han anat a parar en èpoques diferents; s'hi han anat amalgamant en el decurs dels segles, responent a vegades a situacions històriques ben particulars, totalment locals si voleu. De manera que es fa difícil, sobretot per l'erudit en història de la litúrgia, de reconèixer-hi una unitat d'intenció, una coherència vertebrada. Això porta molts predicadors a fer homilies que, si bé responen a una interpretació bíblica acurada i a una incontestable projecció pedagògica sobre problemes actuals, no tenen entre elles cap línia de progressió. Són unitats isolades, pinzellades mestres sobre teles diferents que no arriben mai a formar un quadre homogeni. No és aquest el cas del llibre que intento presentar i, per això, em permeto considerar-lo excepcional.

Quant al gènere literari d'Any de Déu, deixeu-me dir que no és el de l'homilia tal com el definiria un liturgista. L'ús de l'Esriptura que s'hi fa, tampoc no respon als cànons de l'exegesi moderna. Que el teòleg no hi busqui, finalment, un tractat de teologia arrodonit. Nogensmenys, Any de Déu participa alhora de l'exegesi, de l'homilia, del comentari espiritual i de la reflexió teològica. És un gènere literari extraordinàriament escorredís, dictat per un doble objectiu: explicar rectament la Paraula de Déu a partir d'ella mateixa i edificar, així, la vida cristiana en la situació concreta de la comunitat d'oients. Potser el nom que més se li aproximaria és el de *tractatus* (perdó pel mot) en el sentit que aquesta paraula té en els escrits de St. Agustí.

Finalment, en temo que el pensament de Lluís M. Xirinacs exposat en aquest llibre decebrà molta gent. Assedegats de pendons doctrinals que afalaguin les nostres aspiracions o les nostres repulsions religioses, costarà d'apreciar la neutral exigència cristiana d'Any de Déu. Els integristes es sentiran tan incomodats com els progressistes (accep-

tem, pel cas, aquesta nomenclatura simplista). I els prudents partidaris de la línia mitjana el tractaran d'extremista, segurament, sense poder dir, però, cap a quin extrem es decanta. El llenguatge mítico-religiós més aviat a l'estil dels profetes de l'Antic Testament, si es pot dir així, ferirà els desmitificadors. El contingut profundament transcendentista rebotrà contra els partidaris de la teologia radical. Les diatribes contra els mals presents, tant del món com de l'Església, podran fer creure que Lluís M. Xirinacs està alhora contra el progrés de la tècnica i contra la tradició eclesiàstica. Semblarà pessimista, ressentit, amargat. Qui el conegui bé podrà testificar que no. Ell mateix se'n defensava, quan m'escrivia: "El meu no és un problema d'amarguesa. És un problema de zel. No m'agrada veure assegurada l'abominació desoladora en el *sancta sanctorum* del Regne".

D'aquest afany, en sortí aquest llibre. Aquest Any de Déu que fou predicat a Balsareny, el meu poble, el 1965, quan jo hi feia de diaca i Lluís M. Xirinacs hi exercia de vicari.

Jordi Planes i Casals
París, Advent del 1968

Planes i Casals, Jordi. Apunt biogràfic

Balsareny, 1941. Historiador i investigador. Féu els estudis eclesiàstics al seminari de Vic i, posteriorment, a la Universitat de Lovaina, on es llicencià en història. El 1971 es doctorà a la Sorbona de París. Va ser Cap de recerques de la Fondation Internationale d'Études Historiques et Sociales (FIEHS) a Perpinyà. L'any 1976 fundà l'escola *La Bressola* de Perpinyà. Ha col·laborat en nombrosos mitjans de comunicació, com *Cavall Fort*, *Serra d'Or*, *Canigó*, *Oriflama* o *L'Indépendant*. La traducció ocupà bona part de la seva activitat durant els anys seixanta,

en què traduí un total de set obres de temàtica religiosa per posar a l'abast dels lectors catalans tot un seguit de novetats estrangeres que participaven dels nous corrents renovadors del catolicisme. L'any 1977, per un acord entre la FIEHS i la Universitat de Barcelona, passà tot el fons documental al CEHI (Centre d'Estudis Històrics Internacionals-UB), continuant com a Secretari del CEHI (UB) fins la seva jubilació. La Biblioteca del Pavelló de la República de la Universitat de Barcelona acull el Fons Personal de Jordi Planes i Casals.

Cicle de Nadal

Advent

I diumenge d'Advent

Els camins dels homes

Els camins dels homes...

Un amb els seus negocis, altre amb el casament, altre amb les seves aficions; he plantat una vinya, he muntat una fàbrica, he foradat la terra per treure'n potassa, he bastit una casa, he comprat un cotxe; ara guanyo tant però amb hores extres obtindré quan, demà, diumenge, podré dormir, avui dissabte a la nit, amb la moto de l'amic, cap a Manresa a divertir-me.

Els camins dels homes...

I un dia el sol de l'amor de la meva estimada s'eclipsarà, i la lluna groga dels diners al banc es fondrà, i les estrelles del cine i els astres de l'esport cauran, i a la terra hi haurà angoixa dels pobles per una guerra, per un crac de les fàbriques, per una desgràcia a la mina, i el mar de la misèria, de la desgràcia ho cobrirà tot amb ses onades com passa ara al Vietnam i com passà ací fa vint-i-cinc anys i la gent lligada als camins dels homes morirà amb el cor ple de terror i d'ansietat perquè els poders d'aquest món que s'alçaven orgullosos fins al cel seran sacsejats i abatuts, i aquell ordre públic, i aquella estabilitat econòmica s'esfondraran. Això està passant ara tothom al Vietnam. Això està passant ara ací a algunes famílies mancades de tot, de diners, de

salut, de feina, de reconeixement social, de cultura i educació¹.

Però molts altres estan segurs, molt segurs.

Aquells qui no n'estan tant tremolen, tenen l'amargor i l'angúnia al cor; se'ls veu en els ulls, se'ls sent en les paraules.

Siguem sincers. No ens fallaran totes les nostres seguretats un dia o un altre? Si més no, en el moment de la nostra mort, ens seguiran escalfant el sol del dia i el sol de l'amor de la dona, de la mare, dels fills? No ens seran arrencades la lluna de la nit i aquella altra lluna lluent dels nostres diners que reposen en la nit de les caixes fortes? Totes les estrelles del firmament i aquelles que dins el cor atrauen els nostres desigs a cada hora no ens seran arrencades?

Avui és un dia gran per la nostra vida. Anàvem caminant pels nostres camins dels homes i s'ha posat entre nosaltres un home que ens ha començat a parlar d'altres camins.

Veníem al pou a pourar aigua de la nostra, i, suggestivament, amb uns ulls serens, profunds com l'eternitat, aquest estrany vianant dels nostres camins ens ha mirat i ens ha estimat. Ens diu amb un "sí" condicional fascinant:

"Si sabessis el do de Déu! I qui és qui et diu: dona'm de beure, ets tu qui l'hauries pregat, i t'hauria donat aigua viva... una font d'aigua que rajarà fins a la vida eterna" (Jo 4, 10 i 14).

Avui revivim aquell moment transcendental en la vida de tot home que es troba per primera vegada en la bifurcació entre els camins dels homes i el camí de Déu.

---

¹ Vegeu l'Evangelí. D'aquí endavant, aquest tipus de referència remet sempre a la part corresponent de la missa del dia.

“Feu-me conèixer, Senyor, els vostres camins, ensenyeu-me la vostra ruta”²

Vivíem a l'ombra tenebrosa dels nostres sols, de les nostres llunes, de les nostres estrelles; vivíem submergits en una llarga nit, sense sortida. Avui ho veiem ben bé. “Vanitat de vanitats i tot vanitat”³. Per uns instants llueixen els anuncis lluminosos d'aquesta vida, del progrés, del confort, i tot seguit la nit ho engoleix tot. Altres, després de nosaltres, tindran el seu instant fugaç de llum artificial enmig de les tenebres ocasionades pels nostres pecats i també hauran d'extingir-se. Costa massa car de mantenir bella estona encès un anunci lluminós. Perquè la llum d'un Napoleó llueixi, cal que morin milers d'homes en camps de batalla; perquè la llum d'un faraó llueixi, cal que morin milers d'esclaus arrossegant pedra; perquè la indústria rutlli, cal que es tornin silicòtics milers de minaires que treballen a 35 graus de temperatura respirant pols vuit hores treballant forçadament, a prima, fins a deixar el fetge o l'estómac o el cervell entre els trossos de mineral sagrat per al progrés...

Avui ho hem vist.

Com Noé veié l'arca de salvació enmig del diluvi que encara havia de venir, mentre els altres seguien els camins dels homes. (He 11, 7).

Com Abraham veié el poble dels salvats enmig de pobles fracassats, l'enrunament dels quals encara havia de venir. (Cf. He 11, 8)

Com els mags d'orient veieren un salvador Rei de l'univers que encara no regnava. I es posaren en camí... (Cf. Mt 2, 10).

---

² Cant d'entrada (ps 24, 4) resem el salm 24 tot sencer, fem-ne la pregària sincera d'aquesta primera setmana de l'any de Déu

³ Ecl. 1, 2. Llegiu aquesta setmana el llibre bíblic de l'Eclesiastès sencer.

Avui també nosaltres ho hem vist i, mentre molts homes segueixen llurs camins en les tenebres que encara s'han de manifestar, nosaltres tenim ja una aurora. El dia s'acosta⁴. La figuera ja treu fulles⁵. L'esperança és fundada. El Senyor és a prop. Alceu el cap, que el rescat de les cadenes dels vostres pecats és a prop.

Mentre els homes van seguint llurs camins, nosaltres comencem avui el camí dels déus. Com a ple dia caminem amb honestetat, com "fills de rei" (Jt 8, 18), caminem amb noblesa

"No en orgies ni disbauxes,
no en luxúries ni impureses,
no en renyines ni gelosies⁶"

És un camí diferent de tots els altres camins. És una autèntica aventura; l'aventura més meravellosa que mai no haguem somiat.

Jesús, com una gitana, que ens espera en un revolt del camí del homes, s'entesta en dir-nos la bonaventura, la Bona Aventura; nosaltres, especialment nosaltres els catalans de cor gasiu i imaginació eixuta, nosaltres que fa segles que no agafem les barques i no anem a conquerir Mallorca, ni Sardenya, ni Sicília ni el llunyà Orient grec, com antigament férem; nosaltres no volem aventures, ni bones ni dolentes. Semblem gat escaldat. I Jesús truca avui amb insistència i amb impaciència a la nostra porta (Cfr. Ap 3, 20), com els àngels a la porta de Lot a Sodoma (Cfr. Gn 19, 15) , com Josep i Maria a les portes de Betlem (Cfr. Lc 2, 7), com el mateix Jesús a les portes de la ciutat santa de Jerusalem.

---

⁴ Epístola

⁵ Evangeli

⁶ Epístola

”Si haguessis conegut en aquest dia... el temps en què eres visitada.”
(Lc 19, 42 i 44)

”Tant de bo que avui escolteu la seva veu.” (Ps 94, 7).

”Tant de bo que m’escoltessis, Israel!” (Ps 80, 9).

Si et pogués dir la Bona Aventura que t'espera...

”Si sabessis el do de Déu.” (Jo 4, 20).

Germans, l'any litúrgic ha començat moltes vegades en la nostra vida, el Nadal ha passat molts anys entre neules i torrons. Sempre haurà de néixer Jesucrist fora de Betlem, en un estable?

Avui passa el tren per la nostra estació. Pugem-hi. Després marxa lluny, lluny, rebent. Qui sap quan i com tornarà a passar.